

**Збірник
наукових
праць**

**Проблеми
раціонального
використання
соціально-
економічного
та природно-
ресурсного
потенціалу
регіону:
*фінансова
політика
та інвестиції***

**Випуск XXI
№ 1**

Рівне 2015

ББК 65.9.49:65.9.26
УДК 332.1:336:330.322
П78

Видання засновано у 1995 році. Затверджено постановою президії ВАК України від 11 жовтня 2000 року № 1-03/8, внесено до переліку №6 фахових видань. Пролонговано постановою президії ВАК України від 18 січня 2007 року №1 – 05/1 (перелік №19) наукових фахових видань України, також 1 липня 2010 року №1-05/5 (перелік, п. 138)

*Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету водного господарства та природокористування.
Протокол 4 від 30 березня 2015 року.*

Редакційна колегія:

Павлов В.І., д.е.н., проф., (головний редактор);
Лазаришина І.Д., д.е.н., проф., (заступник гол. ред.);
Меліхова Т.А., к.геогр.н., доцент, (відповід. секретар);
Гринчуцький В.І., д.е.н., проф.; Галиця І.О., д.е.н., проф.;
Гуменюк В.Я., д.е.н., проф.; Євдокименко В.К., д.е.н., проф.;
Кравців В.С., д.е.н., проф.; Левицька С.О., д.е.н., проф.;
Павліха Н.В., д.е.н., проф.; Римар М.В., д.е.н., проф.;
Стельмащук А.М., д.е.н., проф.; Хвесик М.А., д.е.н., проф.;
Щурик М.В., д.е.н., проф.

Рецензенти:

Галиця І.В. - доктор економічних наук, професор;
Качала Т.М. - доктор економічних наук, професор;
Крикавський Є.В. - доктор економічних наук, професор.

Збірник наукових праць висвітлює результати досліджень проблем фінансової політики та інвестиційного сприяння процесам сталого просторового розвитку регіону. Розглядаються теоретичні, методологічні і практичні аспекти трансформації економіки, інфраструктури соціальної сфери та раціонального природокористування.

Загальнодержавне видання. Свідоцтво державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України № 10457 серія КВ від 27.09.2005 р.

© Спілка економістів України, 2015
© Національний університет водного господарства та природокористування, 2015
© Інститут Європейської інтеграції, 2015

ЗМІСТ

Розділ 1. Інтеграція та інноваційна трансформація.....	6
Акімова Л. М.	
Дослідження форм товарної ідентифікації в Україні.....	6
Оскольський В. В., Яцюк Г. В.	
Громадські об'єднання економістів як інститут формування ноосферної парадигми соціально-економічного розвитку в умовах глобалізації.....	13
Панасюк О. І.	
Інформаційно-аналітичні системи організації торгівлі цінними паперами на фондовому ринку....	27
Пивоварчук Л. В.	
Запровадження системи управління якістю в діяльності органів виконавчої влади.....	33
Подлевський А. А.	
Роль держави у розвитку виробничої кооперації.....	40
Ущатовський Ю. В.	
Фізична економія Сергія Подолінського у площині концепції ноосфери.....	46
Федина К. М., Бровчук Л. В.	
Трансформація екологічної безпеки України в умовах євроінтеграції.....	50
Розділ 2. Менеджмент, маркетинг та логістика.....	56
Білоус Н. М.	
Основні підходи бізнес-моделей до корпоративних стратегій страховика.....	56
Гісюк О. В.	
Державна корпоративна власність та механізм управління нею.....	63
Заячківська О. В.	
Оцінка доцільності впровадження стандартів фінансової звітності суб'єктами господарювання державного сектору у їх діяльність.....	69

ЗАЯЧКІВСЬКА О.В., к.е.н., доц. кафедри фінансів і економіки природокористування

**ОЦІНКА ДОЦІЛЬНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ СТАНДАРТІВ
ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТАМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ
ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ У ЇХ ДІЯЛЬНІСТЬ**

Обґрунтовано доцільність впровадження стандартів фінансової звітності суб'єктів державного сектору

The expediency of introducing standards of financial reporting of public sector

Ключові слова: фінансова звітність, стандарти фінансової звітності

Співробітництво України з міжнародними організаціями, фінансовими установами, діяльність на валютних фондових та інвестиційних ринках потребують відкритості та прозорості інформації з економічних питань, зокрема з питань бухгалтерського обліку, відповідності міжнародним стандартам. Важливими є питання запровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності як у приватному, так і у державному секторах. Тому, для відповідності вітчизняного обліку у державному секторі із Міжнародними стандартами фінансової звітності в Україні затверджена Стратегія модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 роки [1; 2].

Питаннями стандартизації фінансової звітності у вітчизняному обліку та державний сектор займаються багато науковців. Ці питання були висвітлені у працях таких вчених, як П.Й. Атамаса, П.Т. Ворончука, Р.Т. Джоги, Е.П. Дедкова, О.О. Дорошенко, С.Я. Зубілевич, Є.В. Калюги, Л.М. Кіндрацької, І.О. Кондратюка, С.О. Левицької, Т.П. Остапчук, Н.А. Остап'юк, С.В. Свірко,

Н.І. Сушко, О.І. Шуляк, І.Д. Фаріона, О.О. Чечуліної. Всі вони погоджуються з тим, що облікова система та фінансова звітність в державному секторі потребує вдосконалення, модернізації, переходу до єдиних методологічних засад. І тому це питання на даний час є актуальним.

Метою даної статті є аналіз Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі та їх застосування у вітчизняній практиці.

Для вирішення даної мети нами сформоване завдання, яке полягає в обґрунтуванні доцільності впровадження стандартів фінансової звітності суб'єктів державного сектору.

Слід відмітити, що метою Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі є удосконалення системи бухгалтерського обліку в державному секторі з урахуванням вимог міжнародних стандартів.

Завданнями Стратегії є удосконалення методології та перехід на єдині методологічні засади бухгалтерського обліку й звітності, а також створення уніфікованого організаційного та інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку.

Процес модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі триватиме протягом 2007-2015 років. Дивлячись, на це на даний момент затверджено 19 Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі. Проведемо характеристику деяких стандартів.

Позитивним моментом є те, що в Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності», на відміну від Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку державного сектору, чітко визначено, опис та застосування принципів, які необхідні для формування фінансової звітності.

Ще одним позитивним моментом є те, фінансова звітність дає можливість користувачам порівнювати:

фінансові звіти суб'єкта державного сектору за різні періоди;

фінансові звіти різних суб'єктів державного сектору.

Що стосується Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 135 «Витрати» [3], то воно визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати та її розкриття у фінансовій звітності. Його норми застосовуються суб'єктами бухгалтерського обліку у державному секторі. Також у ньому сказано, що це положення не поширюється на визнання та оцінку витрат, які

визначаються в інших національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку в державному секторі, зокрема пов'язані з: договорами оренди; продажем або змінами у вартості основних засобів і нематеріальних активів; змінами вартості інших поточних активів; змінами вартості біологічних активів, якщо вони оцінюються за справедливою вартістю; будівельними контрактами [3].

На даний час витрати суб'єктів державного сектору класифікуються в бухгалтерському обліку за такими групами:

витрати за обмінними операціями, які включають такі елементи витрат:

оплата праці (заробітна плата, грошове забезпечення військовослужбовців);

відрахування на соціальні заходи;

матеріальні витрати (використання предметів, матеріалів, обладнання, інвентарю, медикаментів та перев'язувальних матеріалів, продуктів харчування тощо);

амортизація;

фінансові витрати (витрати суб'єкта державного сектору, пов'язані із запозиченнями згідно із законодавством: відсотки за користування кредитами, премія, дисконт за цінними паперами, витрати на обслуговування боргу тощо);

інші витрати за обмінними операціями (курсові різниці, витрати, пов'язані з реалізацією активів, втрати від зменшення корисності активів тощо).

витрати за необмінними операціями включають такі елементи витрат:

трансферти (субсидії, гранти, соціальні виплати тощо);

інші витрати за необмінними операціями (витрати, пов'язані з передачею активів, що передають суб'єкти державного сектору суб'єктам господарювання, фізичним особам та іншим суб'єктам державного сектору для виконання цільових заходів, списана дебіторська заборгованість, неповернення депозитів).

Суб'єкт державного сектору у примітках до фінансової звітності наводить інформацію про склад і суму витрат, які не включені до статей витрат звіту про фінансові результати, а відображені безпосередньо у складі власного капіталу (крім зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власником).

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 133 «Фінансові інвестиції» [4], введення в дію якого перенесено з 1.01.2013 року на 1.01.2015 року, визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про фінансові інвестиції, операції зі спільної діяльності та її розкриття у фінансовій звітності. Крім цього, затверджене Положення з бухгалтерського обліку фінансових інвестицій бюджетних установ, яке на відміну від національного положення 133 містить визначення, що вважається фінансовими інвестиціями, а саме це активи, які утримуються (контролюються) установою з метою отримання економічних вигід від їх володіння. На нашу думку, потрібно привести ці два документи у відповідність, у зв'язку з тим, що бюджетні установи є частиною державного сектору.

На даний час затверджене Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 134 «Фінансові інструменти», яке набере чинності з 01.01.2015 року. Воно визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про фінансові інструменти та їх розкриття у фінансовій звітності.

Для того, щоб з'ясувати як проводиться оцінка та визнання фінансових інструментів необхідно розглянути їх класифікацію.

Отже, за Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку в державному секторі 134 «Фінансові інструменти» фінансові інструменти в бухгалтерському обліку поділяються на:

фінансові активи, які включають грошові кошти, не обмежені для використання, та їх еквіваленти; дебіторську заборгованість, не призначену для перепродажу; фінансові інвестиції, що утримуються до погашення; фінансові активи, призначені для перепродажу; інші фінансові активи;

фінансові зобов'язання, включають фінансові зобов'язання, призначені для перепродажу, та інші фінансові зобов'язання;

інструменти власного капіталу суб'єкта господарювання – акції, частки та інші види власного капіталу суб'єктів господарювання;

похідні фінансові інструменти включають ф'ючерсні контракти, форвардні контракти та інші похідні фінансові інструменти [5].

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 132 «Виплати працівникам» [6], введення в дію якого перенесено з 1.01.2013 року на 1.01.2015 року встановлює методологічні засади формування в бухгалтерському обліку

інформації про виплати (у грошовій і негрошовій формах) за роботи, виконані працівниками, та її розкриття у фінансовій звітності. Норми його застосовуються суб'єктами бухгалтерського обліку в державному секторі.

Так, як виплати працівникам є самостійним об'єктом фінансового обліку суб'єктів державного сектору, то їх розкриття у фінансовій звітності є досить актуальним. Виплати працівникам у Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку в державному секторі 132 «Виплати працівникам» поділяються на:

виплати за невідпрацьований час, що не підлягають накопиченню – виплати за невідпрацьований час, право на які не поширюється на майбутні періоди;

виплати за невідпрацьований час, що підлягають накопиченню – виплати за невідпрацьований час, право на отримання яких працівником може бути використано в майбутніх періодах;

виплати при звільненні – виплати працівнику, які підлягають сплаті відповідно до законодавства при досягненні ним пенсійного віку або до досягнення ним пенсійного віку;

поточні виплати працівнику – виплати працівнику (окрім виплат при звільненні), які підлягають сплаті в повному обсязі протягом дванадцяти місяців по закінченні місяця, у якому працівник виконував відповідну роботу [6].

Отже, фінансова звітність суб'єктів державного сектора, яка складається відповідно до міжнародних стандартів має надавати інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та грошові потоки суб'єкта, а також відображати ефективність їх використання та цільове призначення. При цьому фінансова звітність може використовуватися як прогнози або бути джерелом інформації для прогнозування рівня ресурсів, потрібних для продовження діяльності. Крім того, вона може також надавати дані про отримання ресурсів, а також їх використання, відповідно до юридичних і контрактних вимог, включаючи фінансові ліміти, встановлені законодавчими органами. Для модернізації системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі є необхідним:

формування єдиної законодавчо-нормативної бази, адаптованої до міжнародних вимог та норм, удосконалення методології складання фінансової звітності та запровадження інформаційних технологій;

забезпечення підготовки та перепідготовки кадрів, яка має здійснюватися відповідно до державних освітніх стандартів і повинна містити необхідні кваліфікаційні характеристики за рівнями професійної освіти.

Бібліографія

1. **Новий курс: реформи в Україні. 2010 – 2015.** Національна доповідь / за заг. ред. В.М. Гейця [та ін.] – К. : НВЦНБУВ, 2010. – 232 с.

2. Заячківська О.В. **Стандартизація фінансової звітності суб'єктів господарювання державного сектору** / О.В. Заячківська // Научний журнал «Культура народів Причорномор'я». Вип. 251. – Симферополь, 2013. – С. 33-36.

3. Заячківська О.В. **Визнання та оцінка витрат суб'єктами державного сектору** / О.В. Заячківська // Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону. Серія: Інтеграція та інноваційна трансформація. Збірник наукових праць. Вип. 19, № 1. – Рівне : НУВГП, 2013. – С. 33-39.

4. Заячківська О.В. **Методологічні засади формування фінансової звітності суб'єктів державного сектору про інвестиції в контексті фінансово-економічної безпеки** / О.В. Заячківська // Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону. Серія: Інтеграція та інноваційна трансформація. Збірник наукових праць. Вип. 20, № 2. – Рівне : НУВГП, 2014.

5. Заячківська О.В. **Оцінка та визнання фінансових інструментів суб'єктами державного сектору** / О.В. Заячківська // Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону. Серія: Інтеграція та інноваційна трансформація. Збірник наукових праць. Вип. 20, № 3. – Рівне : НУВГП, 2014.

6. Заячківська О.В. **Розкриття інформації про виплати працівникам у фінансовій звітності суб'єктів державного сектору** / О.В. Заячківська // Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону. Серія: Зайнятість та соціальна інфраструктура. Збірник наукових праць. Вип. 19, № 3. – Рівне : НУВГП, 2013. – С. 175-180.